

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 452/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. júla 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpeného advokátom Mgr. Branislavom Samcom, Sad SNP 668/8, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 54/2012 z 22. novembra 2012 a jeho dopĺňacím uznesením sp. zn. 2 Obo 54/2012 z 3. januára 2013 a porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 30 Cb 404/1995-Že z 3. mája 2012 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Branislavom Samcom, Sad SNP 668/8, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 54/2012 z 22. novembra 2012 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“) a jeho dopĺňacím uznesením sp. zn. 2 Obo 54/2012 z 3. januára 2013 (ďalej len „napadnuté dopĺňacie uznesenie najvyššieho súdu“) a porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 30 Cb 404/1995-Že z 3. mája 2012 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu účastníkom napadnutého konania vedeného krajským súdom, ktorého predmetom bolo rozhodovanie o jeho žalobe, ktorou sa domáhal zaplattenia peňažného plnenia s príslušenstvom. Krajský súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a sťažovateľa zaviazal na náhradu trov konania. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Obo 54/2012 z 22. novembra 2012 napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil vo výroku, ktorým žalobu zamietol, a vo výroku o trovách konania ho zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Napadnutým dopĺňacím uznesením najvyšší súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanej trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu dovolanie. Dovolací súd uznesením sp. zn. 2 Obdo V 17/2013 z 24. februára 2015 dovolanie odmietol a zaviazal sťažovateľa na zaplattenie trov dovolacieho konania.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Porušovatelia označili ako jeden a hlavný dôvod zamietnutia žaloby Sťažovateľa. premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Poukazovali na ustanovenie § 107 ods.1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil. O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške, že právo na jeho vydanie možno uplatniť na súde. Rozhodujúca je skutočná a nie predpokladaná znalosť okolností uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa verejne dostupného výpisu z katastra nehnuteľností vedeného Okresným úradom [REDAKOVANÉ] katastrálnym odborom, [REDAKOVANÉ] pre kat. územie [REDAKOVANÉ] je zrejmé, že delimitačný protokol, na základe ktorého žalovaná nadobudla vlastnícke právo k domu s. č. [REDAKOVANÉ] na pare. C KN č. [REDAKOVANÉ] bol zapísaný do listu vlastníctva vedeného príslušným katastrálnym úradom až v roku 1994 (znenie zápisu: DELIM. PROTOKOL -16/92; ZIADOST - 69/92; 70/92; ROZH. POLN. - 725/1993-212/SA-27/94)...

Aj keď je v tomto prípade s poukazom na ustanovenie § 7 ods. 1 vtedy platného katastrálneho zákona nepochybné, že žalovaná nadobudla vlastníctvo k pekárni už samotnou delimitáciou v roku 1992, zápis príslušného delimitačného protokolu do katastra nehnuteľností bol realizovaný až začiatkom roku 1994, t. j. až v tomto okamihu sa Sťažovateľ objektívne mohol dozvedieť, kto sa na jeho úkor obohatil a až vtedy mohla začať plynúť subjektívna premlčacia lehota na uplatnenie Sťažovateľovho práva.

Sťažovateľ pritom vychádza zo znenia ustanovenia § 11 vtedy platného katastrálneho zákona, ktoré rieši dobromyseľnosť toho, kto vychádza zo zápisu v katastri nehnuteľností v tom smere, že tento stav zodpovedá skutočnému stavu veci...

Ak mu aj žalovaná doručila listom zo dňa 22. 7. 1993 výzvu na vypratanie nehnuteľnosti - domu (pekárne) s. č. [REDAKOVANÉ] v tejto výzve nepreukázala svoje vlastnícke právo k stavbe, preto z tejto výzvy žalovaný mohol maximálne získať znalosť, kto ho žiada o vypratanie nehnuteľnosti, do ktorej vložil investície, avšak objektívne nemohol mať ustanovením § 107 ods. 1 predpokladanú skutočnú znalosť, kto je vlastníkom pekárne

s. č. ■, t. j. voči komu sa môže žalobou domáhať vydania plnenia z bezdôvodného obohatenia...

Vo svetle prezentovaných skutočností je totiž vylúčené, aby mal skutočnú znalosť o subjekte povinnom na vydanie bezdôvodného obohatenia pred 1. 1. 2014, t. j. žaloba bola nepochybne podaná v rámci plynutia subjektívnej 2-ročnej premlčacej lehoty.

Z uvedeného dôvodu súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom tento postup možno opodstatnene kvalifikovať ako aplikáciu majúcu za následok porušenie základných práv a slobôd Sťažovateľa; ktorá sa javí v konkrétnom prípade nesprávnou, takže ju objektívne nemožno akceptovať.“

Podľa názoru sťažovateľa sú napadnuté rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu, ako i napadnuté doplniace uznesenie najvyššieho súdu „nepreskúmateľné s ohľadom na nedostatky v ich odôvodnení, v čoho dôsledku došlo k porušeniu práva účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Sťažovateľ poukazuje tiež na skutočnosť, že mu „nie sú známe skutočné dôvody na 4-násobnú výmenu sudcov v konaní pred Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 30 Cb 404/1995-Že, ani či tieto zmeny boli vykonané v súlade so zákonom, rozvrhom práce Krajského súdu Banská Bystrica, náhodným výberom a s použitím technických a programových prostriedkov, preto namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 Ústavy SR)“.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 3. 5. 2012 č. k. 30 Cb/404/1995-Že porušené boli.

Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. 11. 2012 č. k. 2 Obo 54/2012 v spojení s Dopĺňacím uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. zo dňa 3. 1. 2013 č. k. 2 Obo 54/2012 porušené boli.

Základné právo Sťažovateľa na zákonného sudcu zaručené čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Krajským súdom Banská Bystrica sp. zn. 30 Cb/404/1995-Že porušené bolo.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 30.000,- € (slovom tridsaťtisíc eur), ktoré sú Krajský súd Banská Bystrica a Najvyšší súd Slovenskej republiky povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 22. 11. 2012 č. k. 2 Obo 54/2012 v spojení s Dopĺňacím uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 3. 1. 2013 č. k. 2 Obo 54/2012, ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 3. 5. 2012 č. k. 30 Cb/404/1995-Že zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd Banská Bystrica a Najvyšší súd Slovenskej republiky, sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť Sťažovateľovi trovy konania vo výške 1.219,10 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí

takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým zamietol jeho žalobu, a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd ako odvolací súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom a napadnutým doplniacím uznesením najvyššieho súdu

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd považuje za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie

rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Z už uvedeného (pozri najmä časť I tohto uznesenia) vyplýva, že podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru malo dôjsť napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bol v časti

výroku o zamietnutí žaloby sťažovateľa potvrdený napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s napadnutým doplniacím uznesením najvyššieho súdu.

V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd v predmetom konaní, na základe odvolania žalobcu preskúmal rozsudok krajského súdu, ktorým žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia 38 526,33 Eur s príslušenstvom zamietol. Jedným z dôvodov zamietnutia žaloby bolo premlčanie práva o vydanie bezdôvodného obohatenia.

V ustanoveniach § 100 až § 114 Občianskeho zákonníka je upravené premlčanie práva. Právna úprava premlčania má kogentnú povahu. Podstata premlčania spočíva v tom, že pokiaľ sa určité právo po zákonom stanovenú dobu (premlčacia doba) nevykonáva, alebo sa v priebehu premlčacej doby neuplatní na súde či u príslušného orgánu, nemôže byť po jej uplynutí veriteľovi priznané. Ak sa teda dlžník na súde dovoľá premlčania veriteľovho práva, súd je povinný na vznesenú námietku premlčania vždy prihliadnuť a podľa ustanovenia § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka nesmie veriteľovi právo priznať.

Otázkou premlčania uplatneného nároku sa musí súd zaoberať na námietku vždy ako otázkou primárnou, a až následne posudzovať žalobcom uplatnený nárok meritórne. Zásada hospodárnosti konania musí viesť teda konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie, napr. výšky zostatku pôžičky, bezdôvodného obohatenia, škody a podobne. So zreteľom na vyššie uvedené, ako aj odvolací dôvod žalobcu, týkajúci sa námietky premlčania, najvyšší súd najskôr posúdil premlčanie práva žalobcu.

Podľa ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

O tom, že došlo k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal, sa oprávnený dozvie vtedy, keď pozná skutkové okolnosti, z ktorých možno usudzovať na získanie bezdôvodného obohatenia na jeho úkor, a to aspoň v takej výške, že právo na jeho vydanie možno uplatniť na súde. Rozhodujúca je skutočná a nie predpokladaná znalosť okolností uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa názoru najvyššieho súdu, krajský súd v prejednávanej veci dospel k správne právnemu záveru o premlčaní žalobcom uplatňovaného práva s poukázaním na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovanej, t. j., že žalobca svoj nárok neuplatnil v dvojročnej premlčacej dobe v zmysle citovaného ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka.

Súd prvého stupňa správne posúdil vzťah medzi účastníkmi konania ako občianskoprávny, nakoľko neboli splnené podmienky aplikácie ust. § 261 Obch. zák.

Tvrdenie žalobcu, založené na rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo/98, spočívajúce v tom, že námietka premlčania, vznesená žalovanou, je všeobecná, považuje najvyšší súd za neopodstatnené. V podaní z 25. augusta 2003 (č. l. 67) žalovaná uviedla, že nárok žalobcu považuje za premlčaný, pretože pekáreň bola v prevádzke od decembra 1992 a žaloba bola podaná 24. 10. 1995 po uplynutí premlčacej lehoty. Vzhľadom na stanovisko uvedené v citovanom rozhodnutí a podanie žalovanej, nie je možné uzavrieť, že žalovaná sa len všeobecne vyjadrovala k časovému aspektu uplatneného nároku.

Dôvodná nie je ani námietka žalobcu, že premlčacia lehota sa počíta odo dňa právoplatnosti rozsudku sp. zn. 13 C 496/93 o vypratanie nehnuteľnosti, teda od 5. mája 1995. Najvyšší súd súhlasí s právnym názorom krajského súdu, že najneskôr od 22. júla 2003 začala plynúť premlčacia lehota v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože po doručení výpovede žalobcovi dňa 28. marca 2003, podaním z 22. júla 2003 žalovaná vyzvala žalobcu na vypratanie nehnuteľností. Výzva na vypratanie nehnuteľností je okolnosť, na základe ktorej žalobca vedel, že preinvestované finančné prostriedky na rekonštrukciu nehnuteľnosti predstavujú bezdôvodné obohatenie žalovanej. V uvedenom čase žalobca taktiež vedel vyčíslieť výšku bezdôvodného obohatenia, preto žalobou uplatnené právo je premlčané a súdy museli k námietke premlčania prihliadnuť.

Žalobca v súvislosti so začiatkom plynutia premlčacej lehoty poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky M Cdo2/01, v ktorom sú riešené otázky dobromyseľnosti držiteľov nehnuteľnosti, zrušenie bezpodielového vlastníctva manželov, dobrej viery, neplatnosti kúpnej zmluvy a splatnosti záväzku. Zásada legitímnych očakávaní sleduje, aby v rámci rozhodovacej činnosti súdov nevznikali excesívne odklony v skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch. Nakoľko prejednávaná vec, podľa názoru najvyššieho súdu, nie je obdobná veci riešenej rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky M Cdo2/01, k uvedenému rozsudku neprihliadol...

Ostatné námietky žalobcu súvisiace s oprávnenosťou žaloby (výška nároku, započítanie, znalecké dokazovanie), sú po dôvodne vznesenej námietke premlčania právne irelevantné, nakoľko ako už bolo vyššie uvedené, po dôvodne vznesenej námietke premlčania už nie je opodstatnené skúmať oprávnenosť žaloby.“

Vo vzťahu k napadnutému dopĺňaciemu uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ len všeobecne namieta jeho nepreskúmateľnosť. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého dopĺňacieho uznesenia, v ktorej sa uvádza:

„Nakoľko odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodol a žalovaná bola v konaní úspešná, odvolací súd jej podľa ust. § 166 O. s. p. a ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. priznal náhradu trov odvolacieho konania, ktoré pozostávajú z odmeny advokáta za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu zo 6. júla 2012) 499,57 eur a paušálnej náhrady výdavkov 7,63 eur, čo je spolu 507,20 eur (§ 10 ods. 1, § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z.).“

Vychádzajúc predovšetkým z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že argumentácia najvyššieho súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho zákonníka, Občianskeho súdneho poriadku, ako i vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (v súvislosti s odôvodnením napadnutého dopĺňacieho uznesenia). Najvyšší súd, potvrdzujúc zamietajúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa, jasne a zrozumiteľne odôvodnil svoj právny názor v súvislosti s posúdením otázky

premlčania práva všeobecne, ako i začatia plynutia premlčacej lehoty. Taktiež akceptovateľným spôsobom odôvodnil, prečo sa nezaoberal posudzovaním ostatných námietok sťažovateľa súvisiacich s oprávnenosťou žaloby. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor najvyššieho súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Na základe uvedeného ústavný súd, poukazujúc na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (III. ÚS 3/97, II. ÚS 141/04), dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom, ako i napadnutým doplnčacím uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už nezaoberal jeho ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2015